

РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Полтавець А.М., аспірант
Національний університет біоресурсів
і природоохористування України*

Проаналізовано рекреаційний потенціал території Київської області, який зосереджений на землях всіх категорій за основним цільовим призначенням. Найбільш сприятливі умови для рекреації складаються на землях рекреаційного, оздоровчого, історико-культурного, природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, лісгосподарського призначення і водного фонду. Площа земель відповідних категорій недостатня і значно (у 3-5 разів) поступається нормативам прийнятих в країнах Європейського Союзу. Визначені основні напрями розвитку рекреаційного землекористування на перспективу.

Ключові слова: *категорії земель, землі рекреаційного призначення, рекреаційні ресурси, рекреаційний потенціал, інтенсивність рекреації.*

Постановка проблеми

Під рекреаційними ресурсами розуміють поєднання компонентів природи, соціально-економічних чинників і культурних цінностей, що виступають як умови задоволення рекреаційних потреб людини. Виділяють три типи рекреаційних ресурсів: природні, історико-культурні та соціально-економічні. Кожний з них відіграє певну роль у формуванні галузевої і територіальної організації рекреаційних комплексів.

Рекреаційний потенціал території є частиною природного потенціалу, який можна розглядати як здатність природного середовища сприяти відпочинку і відновленню сили людини. Рекреаційне використання природи в своїй суті є соціально зумовленим процесом. Постійне

збільшення рекреаційних потреб населення викликає необхідність вирішення багатьох питань, пов'язаних з визначенням характеристик природно-рекреаційного потенціалу та регламентованого, екологічно збалансованого природокористування і, відповідно, оптимального задоволення попиту людей у рекреації.

У Київській області наявний досить потужний рекреаційний потенціал, що при правильному використанні надасть можливість не тільки забезпечити оздоровлення населення, а й економічне зростання регіону. Рекреаційний потенціал тут зосереджений на землях різних категорій за основним цільовим призначенням, що передбачає і відповідну його оцінку та певну систематизацію з метою визначення основних на-

прямів розвитку рекреаційного землекористування на перспективу.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій

Наукові основи з теорії і практики рекреаційної діяльності закладені працями В. С. Преображенського, Ю. О. Веденіна, І. В. Зоріна, М. С. Мироненка, І. Т. Твердохлебова та ін. Різномінітні аспекти ресурсно-рекреаційної проблематики висвітлюються в публікаціях О. О. Бейдика, М. А. Голубця, М. П. Крачила, В. П. Руденка, Ж. І. Бучко, О. Д. Короля, В. І. Гетьмана, О. Г. Топчієва, А. М. Третяка, Ю. Ю. Туниці, Г. В. Гребенник та ін.

Дослідження рекреаційного потенціалу окремих регіонів України висвітлені у публікаціях Д. І. Бабміндри, М. І. Долішнього, М. М. Костриці, В. І. Мацоли, Н. В. Фоменка, Н. С. Нудельмана, О. Ю. Гринок, О. В. Токаревої та інших, однак вирішення даного питання залишається актуальним і на далі.

Метою статті є дослідження сучасного стану рекреаційного потенціалу території Київської області, аналіз його використання, а також пошук шляхів збереження та визначення основних напрямів подальшого освоєння.

Виклад основного матеріалу

Київська область розташована на півночі України в басейні середньої течії Дніпра, в межах лісової і лісостепової фізико-географічних зон. Площа її становить 28,1 тис. км² (близько 4,8 % території України).

За характером рельєфу територію Київської області поділяють на три частини. На півночі переважають

низовинні заболочені рівнини Поліської низовини. Південно-західна і центральна частини лежать на Придніпровській височині. Східна, лівобережна територія області, розташована на заплаві і терасах Дніпра в межах Придніпровської низовини.

Кліматичні ресурси характеризуються помірно континентальним кліматом з помірно теплим літом та м'якою малосніжною зимою [11]. Пересічна температура січня близько -6°C , липня близько $+20^{\circ}\text{C}$. Тривалість безморозного періоду становить 160-165 днів. Це сприяє створенню комфортних умов як для літнього, так і для зимового відпочинку.

Рекреаційний потенціал зосереджений на землях у всіх фізико-географічних зонах Київщини. Велике значення для відпочинку мають рекреаційні ресурси Полісся. Тут переважає м'яка тепла зима і досить вологе літо. Тут зосереджені масиви соснових лісів, є велика кількість прісних озер, повноводні ріки повільно протікають у низьких берегах. Можливості для рекреації на Поліссі використовуються недостатньо.

Перспективними для освоєння є рекреаційні ресурси Лісостепової зони Київщини. Клімат тут м'який, вологість повітря дещо менша, ніж на Поліссі, опади переважають у першій половині літа. Складовою частиною рекреаційних ресурсів є чисті поверхневі, а також підземні мінеральні води, у тому числі лікувальні води. У багатьох місцях зустрічаються радонові води різного хімічного складу.

Рекреаційне землекористування – це частина земної поверхні з визначеними межами в натурі (на місце-

вості), на якій розміщені компоненти природного середовища та феномени соціокультурного характеру, які можуть бути використані як ресурси для організації рекреаційної діяльності щодо використання природно-рекреаційного потенціалу території [5]. Головною умовою його виникнення є наявність на даній земельній ділянці природних рекреаційних властивостей і їх придатність для організації певного напрямку рекреаційної діяльності.

За характером використання природних рекреаційних ресурсів рекреаційне землекористування розподілено на чотири головні підтипи використання: рекреаційно-лікувальний (наприклад, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів щодо лікування мінеральними водами); рекреаційно-оздоровчий (наприклад, зелені зони і зелені насадження міст та інших населених пунктів, стаціонарні і наметові туристично-оздоровчі табори, купально-пляжні місцевості, земельні ділянки, надані для дачного будівництва тощо); рекреаційно-спортивний (наприклад, земельні ділянки гірськолижних та інших туристичних баз, кемпінгів, об'єктів фізичної культури і спорту, яхт-клубів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій, дитячих та спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів тощо); рекреаційно-пізнавальний (наприклад, земельні ділянки навчально-туристських та екологічних стежок, маркованих трас тощо) [10].

Нами проведено районування рекреаційного землекористування Київської області за інтенсивністю рекреації. Виділено три типи територій (рис.):

- території з високою інтенсивністю рекреації;
- території з середньою інтенсивністю рекреації;
- території з низькою інтенсивністю рекреації.

У свою чергу рекреаційний потенціал Київської області зосереджений на землях практично всіх категорій за основним цільовим призначенням, однак найбільш сприятливі умови для рекреації складаються на землях рекреаційного, оздоровчого, історико-культурного, природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, лісгосподарського призначення і водного фонду [3].

Землі рекреаційного призначення. Згідно ст. 50 «Визначення земель рекреаційного призначення» Земельного кодексу України до земель рекреаційного призначення належать землі, які використовуються для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів. Згідно ст. 51 «Склад земель рекреаційного призначення» Земельного кодексу України до земель рекреаційного призначення належать земельні ділянки зелених зон зелених насаджень міст та інших населених пунктів, навчально-туристських та екологічних стежок, маркованих трас, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури і спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, стаціонарних і наметових туристично-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій, дитячих та спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів, а також земельні ділянки, надані для дачного

будівництва і спорудження інших об'єктів стаціонарної рекреації.

У Київській області налічується 1,3 тис. га земель рекреаційного призначення, у тому числі 5 об'єктів рекреаційного призначення на площі 0,8 тис. га. Основними користувачами земель рекреаційного призначення є організації, підприємства і уста-

нови рекреаційного (935,6 га) та оздоровчого (55,6 га) призначення, а також заклади фізичної культури і спорту (47,2 га) та заклади комунального обслуговування (16,7 га). Значна частина цих земель знаходиться під ділянками для колективного садівництва (145,6 га) [3].

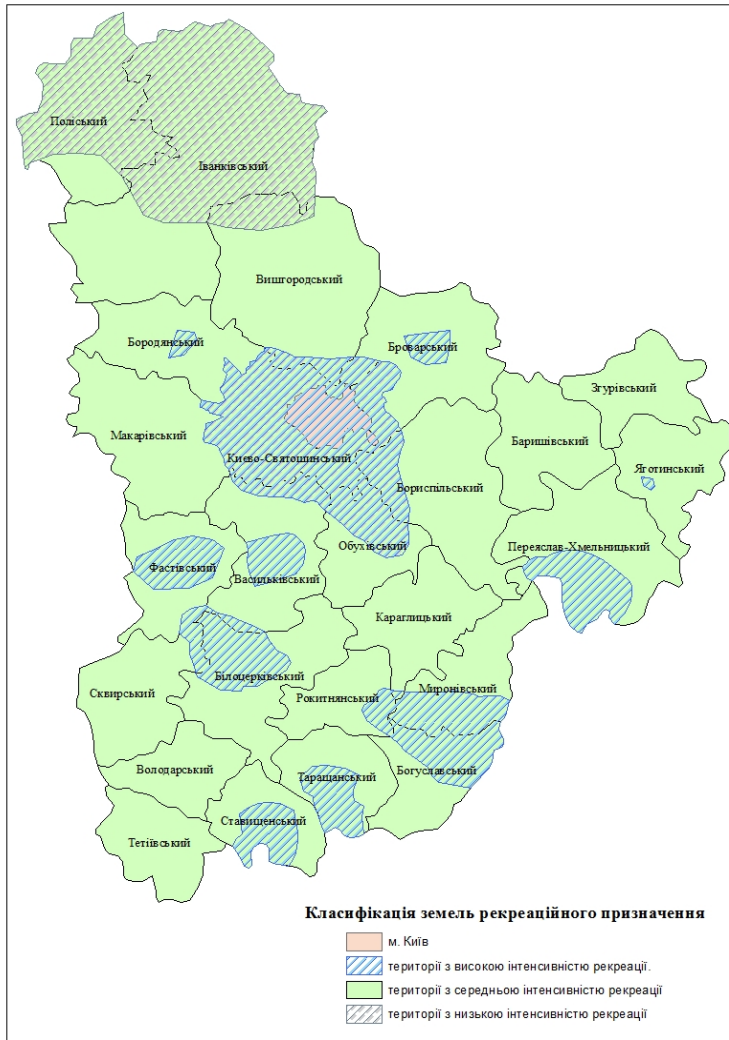

Рис. Районування рекреаційного землекористування Київської області за інтенсивністю рекреації

Землі рекреаційного призначення по території області розподілені нерівномірно. Найбільше їх зосереджено в Вишгородському (610,30 га, 22,51 % від загальної площі рекреаційних земель області), Обухівському (510,44 га, відповідно 18,82 %), Бориспільському (241,79 га, 8,92 %) районах та в м. Ірпінь (417,44 га, 15,39 %). А в Яготинському, Миронівському, Володарському районах та містах: м. Васильків, м. Біла Церква, м. Бориспіль, м. Славутич – такі землі взагалі відсутні.

Сприятливі кліматичні умови, наявність численних водних об'єктів визначають роль Київської області як важливого рекреаційного регіону, де функціонують санаторії, будинки і бази відпочинку, дитячі табори. Серед курортів найважливіші - Біла Церква, Ворзель, Ірпінь, Конча-Заспа, Миронівка. Рекреаційно-оздоровче значення мають також курортні місцевості - Пірнове, Лютиж, Клавдієво-Тарасове, Буча. Найбільший з цих об'єктів – Ірпінський регіон. Місто Ірпінь, що розташоване у мальовничій місцевості за 27 км від столиці, відоме як оздоровниця державного значення. Тут налічується близько двох десятків санаторіїв і профілакторіїв, будинків відпочинку, більше десяти таборів дозвілля і відпочинку.

За рівнем концентрації природно-рекреаційного потенціалу Київська область має досить низькі показники в Україні, який становить 6,192 на 1000 км² або 0,098 на 1 тис. жителів, але рівень концентрації земель рекреаційного призначення не перевищує 1,427 та 0,023 відповідно [12], що свідчить про нерозкриті можливості потенціалу області щодо рекреаційних земель. Виходячи з цих

даних, можемо константувати, що природно-рекреаційний потенціал області в 4 рази перевищує площі земель рекреаційного призначення.

Слід провести інвентаризацію та дослідження рекреаційних ресурсів області, створити їх кадастр та розробити схеми використання земель будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури та спорту, туристичних баз, кемпінгів, стаціонарних туристично-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих та спортивних таборів з дотриманням режиму курортних територій, округів і зон санітарної охорони, схем медичного зонування та здійснення заходів щодо охорони земельних ділянок, на яких добуваються мінеральні води.

Землі оздоровчого призначення

У Київській області налічується 0,3 тис. га земель оздоровчого призначення, у тому числі 5 об'єктів оздоровчого призначення на площі 0,2 тис. га. Основними користувачами земель оздоровчого призначення є водогосподарські підприємства (191,4 га), організації, підприємства і установи оздоровчого (117,4 га) та рекреаційного (15,5 га) призначення, а також заклади фізичної культури та спорту (1,6 га) [3].

Мережа санаторних закладів Київщини представлена 46 об'єктами. Загальна місткість закладів курортного лікування становить близько 10,2 тис. місць, площа – 382,8 га. Кількість дитячих оздоровчих закладів становить 237, де можуть відпочивати понад 40 тис. дітей. Мережа закладів відпочинку (з урахуванням тих, що функціонують періодично) включає 40 будинків та пансіонатів, 30 оздоровчих таборів,

водноспортивних і веслувальних баз, 13 спортивно-риболовецьких баз. Загальна місткість закладів відпочинку (без спортивних баз) становить 16,0 тис. місць.

Використання земель оздоровчого призначення повинно бути спрямоване на розвиток курортів, санаторно-курортних закладів, лікувально-оздоровчих місцевостей, особливо цінних та унікальних природних ресурсів та загальнопоширених природних лікувальних ресурсів. Оголошення природних територій курортними та упорядкування існуючих об'єктів оздоровчого призначення повинно здійснюватися шляхом розробки спеціальних проектів землеустрою та встановлення меж і режимів округів і зон санітарної охорони.

Землі історико-культурного призначення

У Київській області налічується 1,2 тис. га земель історико-культурного призначення, у тому числі 7 об'єктів історико-культурного призначення на площі 0,3 тис. га [3]. Основними користувачами земель історико-культурного призначення є лісогосподарські підприємства (479 га), недержавні сільськогосподарські підприємства (166,6 га), особисті селянські господарства (90,4 га), заклади культурно-просвітницького обслуговування (19,4 га), організації, підприємства і установи історико-культурного призначення (44,1 га). Значна частина цих земель відноситься до земель запасу (292,4 га) та земель загального користування (93,4 га).

Історична Київщина охоплює територію сучасних Київської і Черкаської областей і входить до Придніпровського рекреаційного району Дніпровсько-Дністровського рекре-

аційного регіону. Київщина історично склалася як політичне ядро України, тому тут зосереджена велика кількість пам'яток історії, архітектури та мистецтва. Багато з них мають загальнодержавне, а деякі – світове значення. Важливу роль для задоволення пізнавальних потреб туристів відіграють історико-культурні ресурси. Це, насамперед, пам'ятки історії та культури, музеї, промислові та сільськогосподарські підприємства та ін., які використовуються для пізнання краю, його історії, обрядів, звичаїв населення та інших культурних цінностей.

Київська область також має і значні туристичні ресурси для задоволення потреб вітчизняних та іноземних туристів в оздоровленні, відпочинку й пізнанні, історії та культури краю. Під туристичними ресурсами розуміють закономірні поєднання компонентів природи та історико-культурних цінностей, які виступають як умова задоволення рекреаційних і пізнавальних потреб людини.

Перспективний розвиток туристично-рекреаційних систем Київщини обумовлений, перш за все, зростаючим попитом населення на рекреаційні послуги, який, внаслідок падіння життєвого рівня трудящих не може бути задоволений у видалених приморських районів. Рекреаційно-туристична галузь при порівняно невеликих затратах може дати великий прибуток, поповнити державний і місцевий бюджет, адже оборотність капіталу у цій галузі у 4 рази вища, ніж у середньому в інших галузях економіки. Тому, варто надати особливу увагу дослідженню і розвитку туристичної галузі в Україні і, зокрема, у Київській області. Основними видами сег-

ментами ринку й надалі залишаться рекреаційний, курортно-лікувальний, культурно-пізнавальний (екскурсійний), спортивно-оздоровчий, релігійний туризм.

Спортивно-оздоровчий та зелений (соціальний) туризм не є провідними для Київщини, але в комплексі з основними його видами дають певний економічний і, особливо, соціальний ефект. Одним з перспективних і високоприбуткових сегментів ринку вважається конгресивний туризм [8]. Так, біля 20 % ділових людей у світі подорожують з метою взяти участь у різноманітних конгресах і конференціях. Київщина за свої розташуванням має зайняти відповідне місце серед міст, що приймають туристів на конгреси, симпозиуми та інші заходи.

Також, провідним напрямом для Київщини може бути екологічний туризм. Головна мета екотуризму - збереження навколишнього середовища та забезпечення мінімального згубного впливу людини на природу. Можна організувати як тематичні пізнавальні тури для любителів екотуризму, так і тури для відпочиваючих на курортах, з відвідуванням національних заповідників. Київська область є новим регіоном сільського зеленого туризму [8]. Тут розвинені народні промисли, туристичні маршрути, сільське господарство з виробництва екологічно чистої продукції.

Використання земель історико-культурного призначення за визначеними напрямками повинне забезпечити збереження самих пам'яток і врахування історичних особливостей прилеглих територій. Необхідно розпочати систематичну роботу по визначенню меж та встановленню режимів охорони і використання

територій пам'яток, їхніх охоронних зон, охоронюваних археологічних територій, затвердженню в установленому порядку зазначених меж та режимів, їх включенню до державного земельного кадастру та містобудівної документації.

Охорона земель історико-культурного призначення буде здійснюватися шляхом включення їх до складу екомережі, заборони вилучення (викупу) для інших потреб, як особливо цінних та мінімізації техногенного впливу на них. Встановлюватимуться охороні зони, зони регулювання забудови, зони охоронюваного ландшафту, зони охорони археологічного культурного шару із заборонаю діяльності, яка шкідливо впливає або може вплинути на дотримання режиму використання цих земель.

Землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення

У Київській області налічується 29,5 тис. га земель природоохоронного призначення, що становить 1,1 % її загальної площі. На цих землях розміщуються об'єкти природно-заповідного фонду. Основними користувачами земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення є лісогосподарські підприємства (18,6 тис. га), сільськогосподарські підприємства (2,3 тис. га), організації, підприємства і установи природоохоронного (428,5 га), оздоровчого (62,1 га) та рекреаційного (72,8 га) призначення. Значна частина цих земель відноситься до земель запасу (5,6 тис. га) та земель загального користування (1,9 тис. га) [3].

Серед територій та об'єктів природно-заповідного фонду нараховується 15 заказників, 2 пам'ятки природи, 1 дендрологічний парк, 3 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення [6]. До об'єктів місцевого значення входить 55 заказників, 49 пам'яток природи, 9 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, 16 заповідних урочищ. Всього ж мережа природно-заповідного фонду Київської області нараховує 151 територію та об'єкти загальною площею 81,1 тис. га, що складає 3,2 % адміністративної площі області.

Приблизно 70 % територій та об'єктів природно-заповідного фонду винесені в натуру (на місцевість) (в основному це території, які знаходяться на землях державного лісового фонду), і тому виникає гостра необхідність щодо встановлення відповідності площ заповідних територій в натурі площам, які закріплені у відповідних нормативних актах. Актуальним залишається завдання щодо проведення інвентаризації та правового оформлення використання територій природно-заповідного фонду за користувачами з урахуванням вимог формування та розвитку рекреаційного середовища [1].

Сучасний стан земель природно-заповідного фонду Київської області спонукає до перегляду пріоритетів при формуванні природно-заповідної мережі у напрямку збільшення кількості територій поліфункціонального призначення, які створюються як для збереження природних комплексів, так і для забезпечення соціальних функцій [7].

Землі лісгосподарського призначення

У Київській області налічується 648,3 тис. га земель лісгосподарського призначення, або 23,1 % її загальної площі. Основними користувачами цих земель є лісгосподарські підприємства (409,4 тис. га), інші заклади, установи, організації (132,7 тис. га), під землями загального користування (52,2 тис. га) та землями запасу (54,7 тис. га) [3].

У межах Київської області поширені соснові, дубово-соснові, грабово-сосново-дубові ліси з домішкою берези, липи, клена з підліском ліщини і бруслини; широколистяно-грабові ліси; вільхові ліси; дубові ліси; дубово-грабові ліси; в'язові ліси; осикові ліси; осокорові ліси; вербові ліси; вільхові ліси з домішкою клена, берези; чагарники; різнотравно-злакові луки; ділянки луків, степів (кострець, ковила, шавлія).

Площа земель зайнята пожезахисними лісовими смугами становить 12,8 тис. га, з них на землях запасу – 6,8 тис. га. Закріплено за суб'єктами господарювання (надано у власність, постійне користування, оренду) 6 тис. га пожезахисних лісових смуг. Лісові насадження Київщини виконують переважно екологічні функції - водоохоронні, захисні, рекреаційні, експлуатаційне значення їх обмежене [4].

В основі рекреаційного лісокористування потрібно покласти комплексну оцінку рекреаційного потенціалу лісових насаджень, враховуючи їх цільове призначення та походження, що дозволить прийняти оптимальні рішення по покращенню рекреаційних якостей лісів. Потрібно визначити рекреаційний потенціал кожної лісової ділянки, її стій-

кість до антропогенного впливу, щоб послабити дію рекреаційних навантажень на лісові біоценози та одночасно створити необхідні умови для відпочинку.

Землі водного фонду

У Київській області налічується 225,1 тис. га земель водного фонду, або 8,0 % її загальної площі. Основними користувачами земель водного фонду є організації, підприємства і установи природоохоронного призначення (6,7 тис. га), а також водогосподарські (3,8 тис. га), лісгосподарські (3,2 тис. га) та сільськогосподарські підприємства (14,2 тис. га). Значна частина цих земель знаходиться у користуванні інших закладів, установ, організацій (60,3 тис. га), під землями загально-го користування (97,9 тис. га) та землями запасу (39,0 тис. га) [3].

Важливим для рекреаційної діяльності є встановлення пляжної зони уздовж водних об'єктів та її режиму.

Землі житлової та громадської забудови

У Київській області площа земель житлової і громадської забудови становить 178,3 тис. га, або 6,3 % її загальної площі.

Найбільше рекреаційне значення мають землі зелених зон і зелених насаджень населених пунктів. Важливість зелених насаджень полягає в тому, що вони виступають провідним засобом функціональної організації рекреаційної території, які підвищують естетичні якості архітектурних комплексів, слугують засобами санітарно-гігієнічного захисту і мікрокліматичного впливу та ін. Ці землі характеризуються і високим

ступенем рекреаційного навантаження, зокрема у прилеглих до міст зонах. Так, наприклад зони інтенсивної рекреації та масового відпочинку лісопарків м. Києва становлять 43 % (14 710 га) від загальної площі насаджень (34 209 га). Більш, ніж половина території лісопарків м. Києва є перспективною для інтенсивної рекреації та масового відпочинку [9].

Необхідно розпочати систематичну роботу по визначенню меж та встановленню режимів охорони і використання рекреаційних територій, їхніх охоронних зон, затвердженню в установленому порядку зазначених меж та режимів, їх включенню до державного земельного кадастру та містобудівної документації та розробити ряд комплексних заходів для залучення інвестицій на створення рекреаційної інфраструктури та розкриття рекреаційного потенціалу території, і перш за все включення всіх рекреаційних ресурсів області до земель рекреаційного призначення. Також потрібно приступити до розроблення проектів землеустрою щодо організації і визначення меж територій рекреаційного призначення [2].

Висновки

Київська область має досить потужний природний рекреаційний потенціал для розвитку рекреаційної діяльності і туризму. Рекреаційні ресурси зосереджені практично на всіх категоріях земель за основним цільовим призначенням. Однак площа земель відповідних категорій недостатня і значно (у 3-5 разів) поступається нормативам прийнятих в країнах Європейського Союзу.

Потрібно приступити до розроблення проектів землеустрою щодо

організації і визначення меж територій рекреаційного призначення.

Список літератури

1. *Гетьман В. І.* Основні завдання і проблеми розвитку еко-туризму в національних природних парках і біосферних заповідниках України / В. І. Гетьман // *Гори і люди (у контексті сталого розвитку): матеріали міжнар. конф., Рахів, 14-18 жовт. 2002 р.* - С. 304-313.
2. *Довідник із землеустрою / за ред. Л. Я. Новаковського.* - 4-те вид., перероб. і допов. - К.: *Аграрна наука*, 2015. - 492 с.
3. *Земельна реформа на регіональному рівні (на прикладі Київської області за 1991-2011 роки) / [Дорош Й. М., Осипчук С. О, Стецюк М. П., Дорош О. С.].* - К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2011. - 188 с.
4. *Нефедова В. Б.* Рекреационное использование территории и охрана лесов / [В. Б. Нефедова, Е. Д. Смирнова, В. П. Чижов, Л. Г. Швидченко]. - М.: *Лесная промышленность*, 1980. - 184 с.
5. *Попович С. І.* Туристично-екскурсійні ресурси України: Вступ до проблеми / Попович С. І. // *Туристичні ресурси України.* - К.: *Типографія ФПУ*, 1996. - 13 с.
6. *Природно-заповідний фонд Київщини: довід. вид.* - К.: *Урожай*, 2007. - 42 с.
7. Про Програму перспективного розвитку заповідної справи в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 вересня 1994 року № 177/94-ВР // *Відомості Верховної Ради України (ВВР).* - 1994. - № 48. - Ст. 430.
8. Теоретичні та прикладні аспекти рекреаційного природокористування в Україні: монографія / [Кілінська К., Руденко В., Аніпко Н. та ін.]. - Чернівці: *Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*, 2010. - 250 с.
9. *Токарева О. В.* Рекреаційний потенціал лісопарків м. Києва / О. В. Токарева // *Аграрна наука і освіта.* - 2004. - Том 5. - № 3-4 - С.130-133.
10. *Третяк А. М.* Підтипи рекреаційного землекористування за характером використання природних рекреаційних ресурсів / А. М. Третяк, Г. В. Гребенник // *Збалансоване природокористування.* - 2014 - № 4. - С. 96-100.
11. *Фізична географія Української РСР / [О. М. Маринич, А. І. Ланько, М. І. Щербань, П. Г. Шищенко] / Під ред. О. М. Маринича.* - К.: *Вища школа*, 1982. - 208 с.
12. *Черчик Л. М.* Статистичне оцінювання сучасного стану та перспектив розвитку рекреаційного природокористування в регіонах України / Л. М. Черчик // *Економічні науки.* - Серія «регіональна економіка». Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. - Випуск 8 (31). - Частина 2. - 2011. - С. 246-257.

Проанализирован рекреационный потенциал территории Киевской области, который сосредоточен на землях всех категорий по основному целевому назначению. Наиболее благоприятные условия для рекреации складываются на землях рекреационного, оздоровительного, историко-культурного, природно-заповедного фонда и другого природоохранного назначения, лесохозяйственного назначения и водного фонда. Площадь земель соответствующих категорий недостаточна и значительно (в 3-5 раз) уступает нормативам принятым в странах Европейского Союза. Определены основные направления развития рекреационного землепользования на перспективу.

Ключевые слова: *категории земель, земли рекреационного назначения, рекреационные ресурсы, рекреационный потенциал, интенсивность рекреации.*

It analyzes the recreational potential of the territory of the Kiev region, which focuses on all types of land on the main intended purpose. The most favorable conditions for recreation are formed on the lands of recreation, recreation, historical and cultural, natural reserve fund and other environmental protection, forestry purposes, and water resources. The area of land corresponding categories are significantly (3-5 times) inferior standards adopted in the European Union. The main direction of development are determined by recreational land use in the future.

Keywords: *categories of land, recreational land, recreational resources, recreational potential, the intensity of recreation.*